

УДК: 635.635.61

ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРИБУТКОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ОВОЧЕВИХ ПІДПРИЄМСТВ В УКРАЇНІ

THEORETICAL BASES OF PROVIDING OF PROFITABLE ACTIVITY OF VEGETABLE ENTERPRISES IN UKRAINE

АЧКАСОВА А.О., студентка*

Харківський національний аграрний університет ім. В.В. Докучаєва

Розглянуто сучасний стан розвитку виробництва овочів у сільськогосподарських підприємствах України. Проведений аналіз існуючого потенціалу розвитку галузі. Досліджено основні чинники, які впливають на ефективність виробництва та на якість овочевої продукції, а отже і на прибутковість. Запропоновані основні напрями підвищення прибутковості виробництва овочевої продукції в країні.

Ключові слова: *виробництво овочевої продукції, прибутковість, підприємство, урожайність, рентабельність.*

The current state of development of vegetable production in agricultural enterprises of Ukraine is considered. The analysis of the existing potential of the industry development is carried out. The main factors that influence the efficiency of production and the quality of vegetable products, and therefore the profitability, are investigated. The basic directions of increase of profitability of production of vegetable production in the country are offered.

Key words: *production of vegetable, profitability, enterprise, productivity, profitability.*

Постановка проблеми у загальному вигляді. Підвищення прибутковості сільськогосподарського виробництва - одна з найважливіших економічних проблем. Від успішного її вирішення залежить прискорення темпів розвитку сільськогосподарського виробництва та забезпечення достатньої кількості сільськогосподарських продуктів в країні. Великі завдання в області підвищення ефективності виробництва і реалізації стоять перед галузями, що формують агропромисловий комплекс, в тому числі і перед овочівництвом. У сучасному світі виробництво овочевої продукції є однією з пріоритетних галузей народного господарства, від рівня розвитку якої безпосередньо залежить якість харчування і здоров'я населення. Загострення проблем забезпечення продовольчої безпеки і нарощування експортного потенціалу, зростання потреб споживачів, погіршення екологічної ситуації, висока поживна і дієтична цінність продукції овочевого підкомплексу та багато інші чинники зумовляють потребу безперервного пошуку перспективних напрямків підвищення прибутковості функціонування даної галузі.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Дослідженню проблем підвищення прибутковості виробництва овочевої продукції присвячено роботи таких учених економістів, як: В.Г. Андрійчук, В.М. Андрусяк, В.І. Власов, В.І. Криворучко, М.О. Лищенко, В.В. Писаренко, В.П. Рудь, П.Т. Саблук та ін., які вивчають різні питання щодо формування та функціонування ринку овочевої продукції.

Формулювання цілей статті. Метою статті є дослідження теоретичних основ забезпечення прибуткової діяльності овочевих підприємств України.

Виклад основного матеріалу дослідження. Прибуток підприємства є головним показником господарсько-фінансової діяльності підприємства, який і формує його власний капітал, забезпечує реалізацію стратегічних цілей, високу фінансову стабільність та конкурентоспроможність на ринку. А тому в умовах нестабільності фінансово-економічного середовища в Україні існує потреба у вивченні та вдосконаленні категорії прибутку, який би відповідав соціально-економічному розвитку підприємства і забезпечував високі кінцеві результати бізнесу [1].

* Науковий керівник – Лещенко Л.О., к.е.н.

Прибутковість сільськогосподарського виробництва - комплексне поняття, яке відображає вплив різних чинників і умов, результативність тих чи інших видів діяльності, заходів, що проводяться, виробництва в цілому. Складність проблеми підвищення прибутковості сільськогосподарського виробництва полягає в тому, що в конкретних часових умовах ці чинники діють не ізольовано, в чистому вигляді, а в різних їх комбінаціях, утворюючи різноманітні форми взаємозалежностей і взаємодії.

Сільське господарство у його окремі галузі в умовах ринкової економіки функціонує на основі виробничих і товарно-грошових відносин, мають такі ж властивості системних об'єктів, як складність, організованість, цілісність, невизначеність і різноманітність в процесі виробництва. Така галузь як овочівництво, складається з овочівництва відкритого і закритого ґрунту. У свою чергу, кожне з них являє групи галузей: овочівництво відкритого ґрунту включає виробництво продовольчих овочів і насінництва, захищеного ґрунту – виробництво овочів і розсади. У спеціалізованих господарствах самостійною галуззю може бути одна овочева культура, наприклад, вирощування цибулі, капусти, томатів. І кожна така галузь вимагає впровадження спеціальної системи машин, технології та організації виробництва.

В останні роки спостерігається стійке зростання споживання овочів. З точки зору збільшення валової продукції в галузі склалася стійка тенденція економічного зростання, яка передбачає кількісне збільшення виробничих показників та сприяє підвищенню забезпечення населення продуктами харчування. Однак до сих пір розвиток овочівництва, в тому числі і закритого ґрунту, здійснюється за екстенсивним типом, без якісних змін технології виробництва, тільки за рахунок збільшення кількості виробничих ресурсів, що не веде до зростання продуктивності, фондівіддачі, зниження матеріаломісткості та енергоємності [6].

Особливістю овочівництва є жорсткі вимоги до сівозміни на овочевих плантаціях. Велика врожайність овочів призводить до швидкого виснаження ґрунтів, значного виносу поживних речовин з ріллі. Відновлення родючості тут здійснюється поєднаннями двох агротехнічних заходів – внесенням мінеральних і органічних добрив, а також правильною сівозміною. Вирощування овочів в різних природно-кліматичних зонах може успішно здійснюватися при наявності достатньої кількості сортів і гібридів овочевих культур, пристосованих для вирощування в кожному конкретному регіоні. Іншою необхідною умовою для отримання високих і сталих врожаїв овочів товарного овочівництва є наявність розвиненої зрошувальної системи, тому що усі види овочів в процесі вегетації вимагають високий рівень забезпеченості вологою.

Ефективність овочівництва в умовах закритого ґрунту в значній мірі залежить від сукупності факторів (організаційно-економічних, технологічних, природних, агробіологічних, ринкових). Нині основним фактором інтенсифікації виробництва овочевої тепличної продукції є науково-технічний прогрес, який безпосередньо впливає на ефективність виробництва продукції в галузі і має розвиватися з урахуванням екологічного чинника [2].

Аграрні підприємства в такій економічній ситуації також не отримують належного економічного ефекту від своєї діяльності. Більш того, вони з кожним роком все більше втрачають наявний науково-технічний потенціал. Таким чином, значна кількість аграрних підприємств демонструє зниження обсягів і ефективності виробництва в них. На це вплинули результати суб'єктивних, науково необґрунтованих рішень, що є досить суперечливі до економічних законів, і практики сільськогосподарського виробництва в розвинених країнах [4].

Важливе значення для розвитку торгових потоків овочевої продукції мають нові технічні можливості. Це пов'язано з тим, що із удосконаленням технології пакування та перевезення овочевої продукції попит на неї підвищується. Яскравим прикладом цього може бути виробництво овочів у Польщі. Польща та Україна виробляють приблизно однакові обсяги овочевої продукції. Вступ України до Світової організації торгівлі активізував процес технологічного оновлення виробництв, орієнтацію на задоволення потреб споживачів на внутрішньому ринку з урахуванням платоспроможного попиту населення. Крім того, відбувається переорієнтація виробництв на розширення експортних можливостей через розширення асортименту овочевої продукції у свіжому вигляді і консервованої овочевої продукції [5].



На підвищення прибутковості виробництва овочевої продукції значно впливає наявність в господарствах переробних цехів і овочесховищ, що дозволяє раціонально використовувати всю вирощену продукцію. Підприємства по переробці овочів безпосередньо в господарствах дозволяють звести до мінімуму втрати, запобігти збитки, а найголовніше - дають можливість отримувати вигоду від продажу переробленої продукції.

Проблема, яка постала останніми роками перед виробниками овочевої продукції – рентабельний збут продукції. Статистичні дані, що узагальнюють показники діяльності сільськогосподарських підприємств, показують, що ціни останніх двох років, за якими вони реалізують овочеву продукцію, повністю відшкодовують в повній мірі понесені витрати. Вже спостерігається менш швидке зростання собівартості основних видів овочевої продукції порівняно із зростанням цін реалізації, що підвищує конкурентоспроможність продукції і збільшує прибутковість аграрного виробництва. Тенденції постійного росту собівартості виробництва овочів, з одного боку, і циклічного та значно більшого росту цін реалізації, з іншого, в сукупності з означеними тенденціями змін у формуванні виробничого потенціалу становлять одну з головних передумов підвищення господарського ефекту [3].

Підвищення врожайності – вирішальна умова підвищення ефективності галузі. На врожайність овочевих культур поряд з родючістю ґрунту, кількістю опадів і тепла, культурою землеробства і іншими факторами впливає рівень концентрації і спеціалізації виробництва.

Неодмінною умовою ефективного ведення галузі, зростання врожайності і збільшення виробництва овочів є постійна турбота про підвищення культури землеробства. Центральне місце тут займають науково обґрунтовані сівозміни. Залежно від рівня спеціалізації, наявності земель, придатних для вирощування овочевих культур, структури посівних площ, організаційно-господарських, природних та інших умов овочеві культури розміщують в спеціалізованих овочевих сівозмінах. Освоєння сівозміни забезпечують підвищення врожайності овочевих культур на 18-23 %.

Важливим напрямом збільшення прибутковості аграрних підприємств, зокрема, овочевих, є створення оптових ринків. Виробники, передаючи функцію збуту іншій організації, мають можливість зосередитись на створенні товарів ринкової новизни, покращити упаковку і дизайн, підвищити якість стимулюючих чинників. Співпрацюючи з оптовою торгівлею, вони забезпечують себе стабільними комерційними контактами, домовленостями на контрактній основі, що у ринковому середовищі є дуже важливою умовою підвищення позицій в умовах гострої товарної конкуренції [7].

Після переходу до ринкової економіки основна проблема сільськогосподарських підприємств полягає у нерозвиненій системі розподілу та заготівлі сільськогосподарської продукції, що негативно впливає на стабільну собівартість на продовольчому ринку та прибутковість сільськогосподарських підприємств. Відсутність інтеграції вітчизняних виробників сільського господарства до світових продажів овочів є головним фактором, що перешкоджає реалізації зовнішньоторговельної політики України [8].

Для підвищення прибутковості овочівництва насамперед необхідно провести структурну перебудову галузі. Вибір оптимальної структури виробництва для овочевих підприємств повинен бути суто індивідуальним. Доведено, що в основі його рішення має бути маркетинг. В умовах конкуренції виявляється затребуваним тільки той товар, який необхідний суспільству і який воно спроможне купити. Необхідно виявляти уподобання споживачів і задовольняти їх, виробляючи необхідні продукти і реалізуючи їх за цінами, що відповідають споживчим якість товару.

Висновки. Галузь овочівництва має суттєві резерви підвищення прибутковості і вдосконалення на цій основі ринку овочів закритого ґрунту переважно за рахунок внутрішнього виробництва. Велике значення при цьому має державна підтримка, спрямована на збільшення обсягів споживання овочів населенням відповідно до рекомендованих норм.

На підвищення прибутковості виробництва овочевої продукції значно впливає наявність в господарствах переробних підрозділів і овочесховищ, що дозволяють раціонально використовувати всю вирощену продукцію. Підприємства по переробці овочів безпосередньо в господарствах дозволяють звести до мінімуму втрати, запобігти збиткам, а найголовніше – дають можливість отримувати вигоду від продажу переробленої продукції.



З метою сталого та стабільного розвитку овочевого підкомплексу доцільно звернути увагу на розвиток ринкової інфраструктури, що забезпечує ефективне просування товару від виробника до споживача, відрегулювати економічні і правові відносини партнерів, створити умови для інтеграції сільського господарства з промисловістю і торгівлею

Література.

1. **Лещенко Л.О.** Аналіз прибутку підприємств, його види та функції. *Вісник ХНАУ ім. В.В. Докучаєва*. 2014. № 4. С. 236-240.
2. **Лещенко Л.О.** Удосконалення ринку овочів захищеного ґрунту на основі підвищення ефективності їх виробництва. *Агросвіт*. 2018. № 17. С. 48-53.
3. **Логоша Р.В.** Трансформації ринку овочів в Україні. *Економіка. Фінанси. Менеджмент: Актуальні питання науки і практики*. 2016. № 3. С. 55-66
4. **Севідова І.О.** Аналіз стану ринку овочевої продукції в Україні та світі. *Агросвіт*. 2018. С. 12-16
5. **Севідова І.О., Лещенко Л.О.** Стан, проблеми та перспективи розвитку овочівництва в Україні. *Інвестиції: практика та досвід*. 2017. № 12. С. 28-33.
6. **Севідова І.О.** Пріоритетні напрями реалізації експортоорієнтованої стратегії аграрними підприємствами. *Економіка та держава*. № 2. 2018. С. 46-49.
7. **Севідова І.О.** Розвиток зовнішньоторгівельних перспектив оптового ринку сільськогосподарської продукції в контексті євроінтеграції. *Вісник Харківського національного аграрного університету ім. В.В. Докучаєва. Сер.: Економічні науки*. 2013. № 8. С. 143-148.
8. **Sievidova I.A.** et al. Factors affecting the economic management efficiency of agricultural enterprises in Ukraine. *Problems and Perspectives in Management*. 2017. Vol. 15. № 2. pp. 204-211.



УДК 657/1 (477)

ПЕРСПЕКТИВИ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ В УКРАЇНІ

PROBLEMS OF DEVELOPMENT OF RECORD-KEEPING ARE IN UKRAINE

ПУГЛО Ю.О., ОКСАК І.Ю., СИЧОВА А.А., студенти*

Харківський національний технічний університет
сільського господарства імені Петра Василенка

В даній статті визначено суть, сучасний стан бухгалтерського обліку в Україні та проблеми його розвитку серед яких, підготовка кадрів, перегляд теоретичних основ бух обліку, недоліки державного регулювання бухгалтерського обліку, основні аспекти його переходу на міжнародні стандарти, питання непостійності нормативно-правової бази у сфері обліку та невідповідність бухгалтерського і податкового законодавства. Запропоновано та обґрунтовано шляхи вирішення проблем та удосконалення обліку і звітності в Україні.

Ключові слова: бухгалтерський облік, фінансова звітність, міжнародні стандарти, нормативно-правова база.

In this article accounting essence, modern state of record-keeping in Ukraine and problem of his development among that, training of personnel's, revision of accounting theoretical bases, lacks of government control of record-keeping, basic aspects of his passing to the international standards, questions of inconstancy of normatively-legal base in the field of an account and disparity of book-keeping and tax legislation. The ways of decision of problems and improvement of account and accounting are offered and reasonable in Ukraine.

Key words: accounting, financial reporting, international standards, legal framework.

* Науковий керівник – Луценко О.А., к.е.н., доцент